

**Пахомов І. В.,**

*викладач центру професійної освіти територіально відокремленого відділення  
«Білоцерківська філія Академії державної пенітенціарної служби»,  
м. Біла Церква*

## **РОЛЬ КАПЕЛАНІВ У ДУХОВНОМУ ВИХОВАННІ ПЕНІТЕНЦІАРНОГО ПЕРСОНАЛУ**

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності священнослужителів (капеланів) в органах і установах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України» від 14 травня 2015 року №419-VIII передбачає душпастирську опіку не тільки засуджених та осіб, взятих під варту, але й персоналу Державної кримінально-виконавчої служби (далі – ДКВС) України, а це понад 30 тис. осіб.

Тому темою нашого дослідження було визначення ролі капеланів у процесі духовного виховання персоналу ДКВС України.

З метою діагностики релігійності персоналу ДКВС України нами було проведено опитування 867 працівників установ виконання покарань, слідчих ізоляторів та пробації, з них: 87,3 % – атестовані працівники, 6,5 % – державні службовці та 6,2 % – вільнонаймані працівники.

За посадою більшість опитаних працівників – мол. інспектори відділів нагляду і безпеки та відділів режиму і охорони (77,1 %), начальники відділень соціально-психологічної служби (12,3 %), працівники пробації (6,5 %). Також серед опитаних є психологи відділів соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими (1,1 %), працівники відділів контролю за виконанням судових рішень (1,1 %), юрисконсульти (0,5 %) та майстри (0,8 %).

За статтю переважна більшість опитаних працівників – чоловіки (88,6 %), жінок значно менше (11,4 %). За віком більшість опитаних – молодіжного віку (до 30 років – 42,1 %), осіб середнього віку дещо менше (30-40 років – 25,3 %), ще менше осіб зрілого віку (40-50 років – 21,9 %), ще менше – пенсійного (понад 50 років – 10,9 %).

За освітою переважна більшість опитаних – з середньою освітою (65,7 %), дещо менше – з вищою освітою (34,3%). За стажем служби більшість опитаних мають незначний стаж (0-10 років – 45,1 %), дещо менше – середній стаж (10-20 років – 41,6 %), незначна доля – значний стаж (понад 20 років – 13,3 %).

За конфесійною ознакою більшість опитаних назвали себе православними (51,1 %), значно менше греко-католиків (10,9 %), частка інших конфесій незначна (3,3 %).

Аналіз відповідей респондентів дозволяє зробити їх типологічний поділ на залежно від рівня їх релігійності:

За рівнем релігійності переважають працівники, які мають середній рівень внутрішньої та низький рівень внутрішньої релігійності (37,4 %), а також працівники, які мають низький рівень внутрішньої та зовнішньої релігійності (33,6 %). Значна частка осіб мають середній рівень внутрішньої та зовнішньої релігійності (21,4 %). Частка працівників, які мають високий рівень зовнішньої та

середній рівень внутрішньої релігійності, а також працівників, які мають високий рівень внутрішньої та зовнішньої релігійності, незначна (3,6 % та 1,1 % відповідно). Також майже не виявлено осіб, байдужих до релігії та атеїстів (1,9 % та 1,0 %). Але духовне виховання необхідно здійснювати капеланам з усіма категоріями персоналу ДКВС України.

Духовне виховання може проводитися в рамках виховної роботи з персоналом, яка регламентується «Положенням про організацію виховної та соціально-психологічної роботи з персоналом ДКВС України», затвердженим наказом Державної пенітенціарної служби України від 07.07.2011 № 221. Згідно Положення, виховну роботу в установах ДКВС України організовує старший інспектор з виховної та соціально-психологічної роботи з персоналом.

Основними складовими виховної роботи з персоналом ДКВС є: морально-психологічне забезпечення службової діяльності; забезпечення дотримання законності і службової дисципліни, профілактика правопорушень і надзвичайних подій; інформаційне забезпечення; культурно-виховна і просвітницька робота; а також соціально-психологічна робота.

До кожного з цих них можуть залучатися капелани різних релігійних організацій: Української Православної Церкви, Православної Церкви України, Римо-католицької Церкви, Української Греко-католицької Церкви, Церкви, Євангельських Християн-баптистів, Адвентистів Сьомого Дня, Християн Віри Євангельської-п'ятидесятників та інших.

Так, в рамках морально-психологічної підготовки персоналу ДКВС України вони можуть проводити бесіди на духовну тематику, консультування з особистих питань, молебні з нагоди державних та відомчих свят. В рамках формування правосвідомості персоналу вони можуть закликати його до сумлінного виконання Закону, насамперед Закону Божого.

В рамках інформаційного забезпечення персоналу ДКВС України капелани в ході духовних бесід можуть формувати у нього любов до Батьківщини. У рамках культурно-просвітницької роботи з персоналом вони можуть проводити регулярні інформування з нагоди релігійних свят, організовувати паломництва до релігійних святинь.

Звичайно, капелани, які здійснюють духовне виховання персоналу ДКВС України, повинні мати відповідний рівень професійної підготовки. Упродовж 2015-2016 років у територіально відокремленому відділенні «Білоцерківська філія Академії державної пенітенціарної служби» курсову підготовку пройшли 124 в'язничних капелани, про що отримали відповідні сертифікати. Для них було підготовлено відповідний навчальний посібник [1].

Таким чином, духовне виховання персоналу ДКВС України може здійснюватися з усіма його категоріями, і до неї можуть залучатися капелани різних релігійних організацій.

### **Список використаних джерел**

1. Пахомов І. В. Особливості духовного виховання засуджених та персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України : навчальний посібник. Біла Церква, 2016. 122 с.